

Alkalmazott Modul III

6. előadás

Objektumorientált programozás:
öröklődés és polimorfizmus

© 2011.10.24. Giachetta Roberto
groberto@inf.elte.hu
http://people.inf.elte.hu/groberto

Öröklődés

Kódismétlődés objektum-orientált szerkezetben

- Az objektum-orientált programokban az osztályok definiálják az objektumok működési sémáját
 - sok esetben hasonló, de mégis eltérő viselkedésre van szükségünk különböző objektumoktól, ekkor azoknak külön osztályt kell definiálnunk akkor is, ha sok ismétlődés előfordul
 - emiatt *kódismétlődéssel* kell szembenéznünk, amelyet a procedurális programokban kódrészlet kiemeléssel, alprogramokkal oldottunk fel, itt is valamilyen hasonló eszközhöz kell folyamodnunk
 - pl.: az egyetemi oktató és az egyetemi hallgató is tartalmaz nevet, azonosítót, kurzuslistát, és vannak ugyanolyan műveleteik

Öröklődés

Osztályok közötti hasonlóságok

- Az osztályok között felfedezhetők az ismétlődések, amelyeknek két esete van:
 - két, vagy több osztály közös tagokkal rendelkezik, ekkor célszerű lenne a közös részt kiemelni
 - pl. a háromszög és a négyszög is rendelkezik pontokkal, kerülettel és területtel
 - egy osztály rendelkezik egy másik osztály valamennyi tagjával, és ezen felül továbbiakkal, ekkor mondhatjuk azt, hogy az osztály *speciális esete* a másiknak (illetve a másik *általános esete* ezen osztálynak)
 - pl. a háromszög és a négyszög speciális esete a sokszögnek, és minden sokszög rendelkezik kerülettel és területtel

Öröklődés

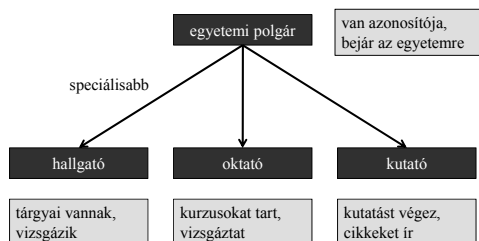
Általánosítás és specializáció

- Az első eset kombinálható a másodikkal, hiszen ha több osztálynak közös tulajdonságai vannak, akkor van olyan általánosabb osztály, amely azokat a tulajdonságokat tartalmazza
 - pl. az egyetemi hallgató és oktató közös tulajdonságait az egyetemi polgár osztály tartalmazza, így azok ennek speciálisabb változatai lesznek
- Egy osztálynak tehát lehet egy, vagy több speciálisabb változata, amely mindent tud, amit az általánosabb, és ezen felül még kiegészítheti tagjait tetszőleges számban
 - fordítva, egy osztálynak lehet egy (esetekben akár több) általánosabb változata, amelytől átveszi a viselkedést

Öröklődés

Általánosítás és specializáció

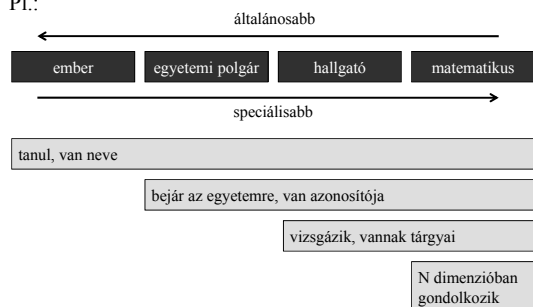
- Pl.:

Öröklődés

Általánosítás és specializáció

- Pl.:

Öröklődés	
Fogalmak	
<ul style="list-style-type: none"> A folyamatot, amelyben a speciálisabb osztály átveszi az általánosabb viselkedését, jellemzőit, <i>öröklődésnek</i>, vagy <i>származtatásnak (inheritance)</i> nevezzük <ul style="list-style-type: none"> az öröklődés két irányát <i>specializációnak</i>, illetve <i>általánosításnak</i> nevezzük az öröklődés lehet többszintű, a speciálisabb osztálynak lehetnek még speciálisabb osztályai az általánosabb objektumot <i>ősosztálynak (base class)</i>, a speciálisabbat <i>leszármazottnak (subclass, derived class)</i> nevezzük ha csak egy szint a különbség, akkor <i>szülőnek (parent class)</i>, illetve <i>gyerekeknek (child class)</i> nevezzük az osztályokat 	
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	6:7

Öröklődés	
Jelölés	
<ul style="list-style-type: none"> Az osztálydiagramban az öröklődést megfelelő relációval jelölhetjük: <div data-bbox="1050 365 1236 510" data-label="Diagram"> <pre> classDiagram class Inheritance class Oso[<ősosztály>] class Lesz[<leszármazott osztály>] Oso -- > Lesz </pre> </div> Az implementációban az osztályoknál kell jelölünk úgy, hogy megadjuk, mely ősosztályból származtatunk <pre> class <osztálynév> : <ősosztály> { <további tagok> } </pre> 	
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	6:8

Öröklődés	
Működése	
<ul style="list-style-type: none"> Az öröklődés csak referenciaosztályokra (<code>class</code>) használható Minden tagot átvesz a leszármazott osztály, így azokat nem kell újra definiálnunk, és közvetlenül elérhetjük őket a leszármazott osztályban, illetve annak példányaiban Pl.: <pre> class BaseClass { // ős private Int32 _IntValue; // mező public BaseClass() { _IntValue = 1; } // konstruktor public void PrintIntValue() { // egyéb művelet Console.WriteLine(_IntValue); } } </pre> 	
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	6:9

Öröklődés	
Működése	
<pre> class DerivedClass : BaseClass { // leszármazott // minden, ami a BaseClass-ben volt, // automatikusan bekerül ide private Single _FloatValue; // további mezők // további műveletek: public DerivedClass() { _FloatValue = 2; } public void PrintFloatValue() { Console.WriteLine(_FloatValue); } public void PrintAllValues() { PrintFloatValue(); PrintIntValue(); // örökölt művelet } } </pre>	
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	6:10

Öröklődés	
Működése	
<pre> BaseClass bc = new BaseClass(); // ős példány bc.PrintIntValue(); // ős műveleteit meghívhatjuk DerivedClass dc = new DerivedClass(); // leszármazott példány dc.PrintFloatValue(); // a leszármazott műveleteit meghívhatjuk dc.PrintIntValue(); // az ős műveleteit is meghívhatjuk dc.PrintAllValues(); // közvetetten is meghívhatjuk az ős műveleteit </pre>	
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	6:11

Öröklődés	
Elérés és láthatóság	
<ul style="list-style-type: none"> Lehetőségünk direkt hivatkozni az ősből örökölt tagokra a <code>base</code> kulcsszón keresztül, pl.: <pre> public void PrintAllValues() { PrintFloatValue(); base.PrintIntValue(); // örökölt művelet } </pre> Öröklődés esetén a tagok láthatóságát az eddigi 2 helyett 3 szinten szabályozhatjuk, a rejtett (<code>private</code>) láthatóság ugyanis a leszármazottak számára sem biztosít láthatóságot a tagra, ezért bevezetjük a védett (<code>protected</code>) láthatóságot <ul style="list-style-type: none"> kívülről rejtett, de a leszármazott osztályokon belül látható tulajdonság, így közvetlenül tudunk hivatkozni rájuk az osztálydiagramban # jellel jelölhetjük 	
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	6:12

Öröklődés	
Rejtett láthatóságú tagoknál	
<ul style="list-style-type: none"> Pl.: <pre>class BaseClass { // ős private Int32 _IntValue; // rejtett mező public Int32 IntValue { get { return _IntValue; } set { _IntValue = value; } } public void BaseClass() { _IntValue = 0; } } // az osztályon belül használható, kívül nem class DerivedClass : BaseClass { // leszármazott public DerivedClass () { IntValue = 1; } } // csak a tulajdonságon keresztül érjük el</pre> 	6:13
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	

Öröklődés	
Védett láthatóságú tagoknál	
<ul style="list-style-type: none"> Pl.: <pre>class BaseClass { // ős protected Int32 _IntValue; // védett mező public Int32 IntValue { get { return _IntValue; } set { _IntValue = value; } } public void BaseClass() { _IntValue = 0; } } // az osztályon belül használható, kívül nem class DerivedClass : BaseClass { // leszármazott public DerivedClass () { _IntValue = 1; } } // közvetlenül is elérhetjük</pre> 	6:14
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	

Öröklődés	
Konstruktor és destruktor művelet	
<ul style="list-style-type: none"> A konstruktor automatikusan öröklődik <ul style="list-style-type: none"> a paraméteres nélküli konstruktor automatikusan meghívódik amikor a leszármazottból létrehozunk egy példányt <ul style="list-style-type: none"> elsőként az ős konstruktora hívódik meg, aztán a leszármazotté lehetőségünk van az ős konstruktorának explicit meghívására is <i><konstruktor>(<paraméterek>) : base(<átadott paraméterek>)</i> formában paraméteres konstruktorokra csak az explicit hívás használható A destruktor automatikusan öröklődik és hívódik meg 	6:15
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	

Öröklődés	
Konstruktor és destruktor művelet	
<ul style="list-style-type: none"> Pl.: <pre>class BaseClass { // ős private Int32 _IntValue; // rejtett mező public void BaseClass(Int32 v) { _IntValue = v; } } class DerivedClass : BaseClass { // leszármazott public DerivedClass (Int32 v) : base(v) { // meghívjuk az ős konstruktorát a paraméterrel } }</pre> 	6:16
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	

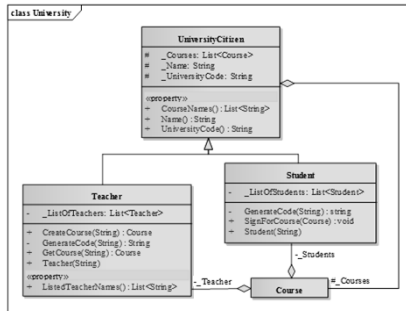
Öröklődés	
Absztrakt osztályok	
<ul style="list-style-type: none"> Amennyiben az általános osztály csak a közös rész összefogására szolgál, és nem használjuk példányok létrehozására, akkor <i>absztrakt osztálynak</i> nevezzük <ul style="list-style-type: none"> absztrakt osztályokat az abstract kulcsszóval kell megjelölnünk (osztálydiagramban dölt betűvel jelöljük), innentől nem alkalmazható rá a new operátor, tehát nem lehet példányosítani pl.: <pre>abstract class BaseClass { // absztrakt ős ... }</pre> hasonlóan megszüntethető a példányosítás, ha a konstruktornak nem publikus láthatóságot adunk 	6:17
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	

Öröklődés	
Példa	
<p><i>Feladat:</i> Az egyetemi oktatót és hallgatót általánosíthatjuk egy egyetemi polgár osztályba.</p> <ul style="list-style-type: none"> az egyetemi polgár (UniversityCitizen) tartalmazhatja a nevet, azonosítót, illetve a kurzusok listáját (védett láthatósággal), valamint az ehhez tartozó lekérdező tulajdonságokat ez egy absztrakt osztály lesz, ennek leszármazottai a hallgató és az oktató így megszűnik a mezők ismétlődésének jelentős része az oktató és hallgató osztályokban, amelyeket ezek után ugyanúgy használhatunk 	6:18
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	

Öröklődés

Példa

Tervezés:

ELTE TTK, Alkalmazott modul III

6:19

Öröklődés

Példa

Megoldás:

```
abstract class UniversityCitizen { // polgár
    protected String _Name; // védett tagok
    protected String _UniversityCode;
    protected List<Course> _Courses;

    public String Name { get { return _Name; } }
    ...
}

class Student : UniversityCitizen {
    // egyetemi hallgató, speciális osztály
    public Student(String name){ ... }
    ...
}
```

ELTE TTK, Alkalmazott modul III

6:20

Öröklődés

Viselkedés elrejtés

- A leszármazott mellett, hogy örököl minden tagot az őstől, lehetősége van *elrejteti* az örökölt viselkedést, és újat definiálni
 - azaz lehetőségünk van ugyanolyan szintaxisú metódusok létrehozására, amelyek más működést hajtanak végre a leszármazottban
 - akkor hasznos, amikor a speciális osztály más viselkedést kell, hogy biztosítson, pl. a területet másként számíthatjuk egy négyzet esetén, mint egy általános sokszög esetén
 - a leszármazottban jelölnünk kell, hogy szándékos az elrejtés a **new** kulcsszóval

ELTE TTK, Alkalmazott modul III

6:21

Öröklődés

Viselkedés elrejtés

- Pl.:

```
class BaseClass { // ős
    public void PrintMethod() {
        Console.WriteLine(1);
    }
}

class DerivedClass : BaseClass { // leszármazott
    public new void PrintMethod() {
        Console.WriteLine(2);
    } // elrejtő metódus
}

(new BaseClass()).PrintMethod(); // eredmény: 1
(new DerivedClass()).PrintMethod(); // eredmény: 2
```

ELTE TTK, Alkalmazott modul III

6:22

Polimorfizmus

Objektumok típusai

- Sokszor előfordul, hogy az általános osztály speciális eseteit szeretnénk együtt kezelni, pl. egy listában eltárolni a hallgatókat és oktatókat
- Objektumorientált szerkezetben az objektumok típusa az osztály, amiből példányosítjuk őket, azonban öröklődés esetén az objektum típusának az osztály bármely őse is tekinthető
 - hiszen annak viselkedését, értékeit birtokolja, és a konstruktora is lefűt
 - ez az implementációban úgy jelenik meg, hogy egy általános osztályú hivatkozást ráállíthatunk egy speciális típusra is, pl.:

```
BaseClass bc = new DerivedClass();
```

ELTE TTK, Alkalmazott modul III

6:23

Polimorfizmus

Statikus és dinamikus típus

- Ennek megfelelően egy objektumnak több alakja is lehet, így a jelenséget *többalakúságnak*, vagy *polimorfizmusnak* nevezzük
 - pontosabban altípusos polimorfizmusnak (*subtype polymorphism*)
- Polimorfizmus esetén két típust kell nyilvántartanunk:
 - a változó *statikus típusa* a mutató típusa, a fordítóprogram ezt tudja értelmezni
 - emiatt a változó csak ennek a típusnak a tagjai hívhatóak meg, mivel azok jelenléte garantált
 - lehet absztrakt osztály is, hiszen nem kerül példányosításra

ELTE TTK, Alkalmazott modul III

6:24

Polimorfizmus
Statikus és dinamikus típus

- a változó *dinamikus típusa* a ténylegesen létrehozott objektum típusa
 - lehet a statikus típus, vagy annak bármely leszármazottja, nem lehet absztrakt osztály
 - ténylegesen az ő tagjai kerülnek meghívásra, azaz futás közben az ő viselkedése a meghatározó
- Pl.:


```
class BaseClass {
    // őszosztály egy egész értékkel
    public Int32 IntValue;
    public BaseClass() { IntValue = 1; }
}
```

ELTE TTK, Alkalmazott modul III 6:25

Polimorfizmus
Statikus és dinamikus típus

```
class DerivedClass : BaseClass {
    // leszármazott egy egész és egy valós értékkel
    public Int32 FloatValue;
    public DerivedClass() {
        FloatValue = 2; IntValue = 2;
        // a konstruktor más értéket rendel hozzá
    }
}

BaseClass bc = new DerivedClass();
Console.WriteLine(bc.IntValue);
// eredménye: 2
Console.WriteLine(bc.FloatValue);
// hiba: nincs ilyen mező
```

ELTE TTK, Alkalmazott modul III 6:26

Polimorfizmus
Adatszerkezetbe szervezés

- Mivel a változó által hivatkozott objektumot változtathatjuk a program során, a dinamikus típus is változhat, pl.:


```
BaseClass bc;
bc = new DerivedClass();
// most egy leszármazott objektumra mutat
bc = new BaseClass();
// most egy ős objektumra mutat
```
- A többalakúság lehetőséget ad, hogy egy adatszerkezetbe különböző típusú elemek kerüljenek, amelyek közös össel rendelkeznek, pl.:


```
List<BaseClass> bcList = new List<BaseClass>();
bcList.Add(new DerivedClass());
bcList.Add(new BaseClass());
bcList.Add(new DerivedClass());
```

ELTE TTK, Alkalmazott modul III 6:27

Polimorfizmus
Osztályazonosítás és megfeleltetés

- Ugyanakkor a polimorfizmus korlátozza a tagelérést a statikus típusra, amit lehetőségünk van feloldani
 - az **is** operátor egy logikai kiértékelés, amely megadja, hogy az adott osztály példánya-e az objektum
 - az **as** operátor az adott osztály példányának tudja megfeleltetni az objektumot (amennyiben nem megfelelő az osztály **null** értéket kapunk)
 - pl.:


```
foreach(BaseClass listItem in bcList)
    if (listItem is DerivedClass)
        // csak a leszármazott példányokra
        Console.WriteLine(
            (listItem as DerivedClass).FloatValue);
```

ELTE TTK, Alkalmazott modul III 6:28

Polimorfizmus
Példa

Feladat: Tovább javíthatjuk az egyetemi polgárok kezelését, ha az azonosító generálást, és tárolást is az általános osztályba helyezzük.

- az egyetemi polgárba helyezzük a statikus listát, és az azonosító generálás védett láthatósággal, a polgár konstruktorába helyezzük az alap tevékenységeket
- kihasználva a polimorfizmust, az általános osztályban lévő statikus lista el tudja tárolni a leszármazott példányait is
- típusazonosítás segítségével leválogathatjuk a speciális elemeket a listából, pl. az oktatók neveinek lekérdezéséhez
- a főprogramban lehetőségünk van egy közös listában kezelni a hallgatókat és az oktatókat

ELTE TTK, Alkalmazott modul III 6:29

Polimorfizmus
Példa

Tervezés:

```
classDiagram
    class UniversityCitizen {
        +List<Course> Courses
        +List<UniversityCitizen> _ListOfCitizens
        +String Name
        +String UniversityCode
        +GenerateCode(String): String
        +UniversityCitizen(String)
        +getCourse()
        +CourseName() List<String>
        +Name() String
        +UniversityCode() String
    }
    class Teacher {
        +CreateCourse(String): Course
        +GetCourse(String): Course
        +Teacher(String)
        +getCourse()
        +List<TeacherName> List<String>
    }
    class Student {
        +SignForCourse(Course): void
        +Student(String)
        +_Students
    }
    class Course {
        +Teacher
        +Courses
    }
    UniversityCitizen <|-- Teacher
    UniversityCitizen <|-- Student
    UniversityCitizen o--> Course
    Course o--> Student
```

ELTE TTK, Alkalmazott modul III 6:30

Polimorfizmus	
Példa	
<p>Megoldás:</p> <pre> abstract class UniversityCitizen{ public UniversityCitizen(String name){ ... _ListOfCitizens.Add(this); // aktuálisan // egy hallgató, vagy oktató példány lesz } ... } class Teacher : UniversityCitizen{ public Teacher (String name) : base(name) // ős konstruktorának meghívása /* egyéb tevékenység nem kell * / { } } </pre>	
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	6:31

Polimorfizmus	
Példa	
<pre> static void Main(string[] args){ List<UniversityCitizen> cits = new List<UniversityCitizen>(); cits.Add(new Student("Huba Hugó")); cits.Add(new Teacher("Kis Ferenc")); (cits[1] as Teacher).CreateCourse("Lazulás"); // típusmegfeleltetés ... foreach (UniversityCitizen cit in citizens){ ... if (citizen is Student) // típusazonosítás Console.WriteLine(" hallgató"); } ... } </pre>	
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	6:32

Polimorfizmus	
Működés felüldefiniálás	
<ul style="list-style-type: none"> Ahhoz, hogy egy leszármazott osztály megváltoztathassa ősenek egy viselkedését (metódus, vagy tulajdonság esetén), felül kell definiálnia a megfelelő metódust <ul style="list-style-type: none"> az ősből jelezni kell, hogy megengedjük a felüldefiniálást, a felüldefiniálható metódusokat nevezzük <i>virtuális metódusoknak</i> adhatunk olyan tagokat is, amelyeket a leszármazottban kötelező felüldefiniálni, ezeket <i>absztrakt</i> (vagy <i>tiszta virtuális metódusoknak</i> nevezzük, ezeknek az ősből nem adunk törzset, csak deklarációt <ul style="list-style-type: none"> absztrakt tag emiatt csak absztrakt osztályban szerepelhet, így csupán a hívási felület megadására szolgál 	
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	6:33

Polimorfizmus	
Működés felüldefiniálás	
<ul style="list-style-type: none"> A felüldefiniálható tagot a virtual kulcsszóval kell jelölnünk, míg az absztrakt tagot az abstract kulcsszóval, és ekkor az osztályt is absztraktként kell definiálnunk <ul style="list-style-type: none"> a kulcsszó az összes leszármazott osztályra vonatkozik, nem csak a gyerek osztályra osztálydiagramban dőlt betűvel jelöljük A felüldefiniáló tagot az override kulcsszóval kell jelölnünk A nem felüldefiniálható tagokat nevezzük <i>véglegesítettnek</i>, vagy <i>lezártak</i> (<i>sealed</i>) nevezzük <ul style="list-style-type: none"> alapértelmezetten minden tag lezárt, mezők mindig lezártak amennyiben felüldefiniálásnál véglegesíteni akarunk, akkor a sealed kulcsszót kell alkalmaznunk az override mellett 	
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	6:34

Polimorfizmus	
Működés felüldefiniálás	
<ul style="list-style-type: none"> Pl.: <pre> class BaseClass { public virtual void PrintValue() { // felüldefiniálható metódus Console.WriteLine(1); } } class DerivedClass : BaseClass { public override void PrintValue() { Console.WriteLine(2); // felüldefiniálás } } BaseClass bc = new DerivedClass(); bc.PrintValue(); // eredménye: 2 </pre> 	
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	6:35

Polimorfizmus	
Működés felüldefiniálás	
<ul style="list-style-type: none"> Pl.: <pre> abstract class BaseClass { public abstract void PrintValue(); // a művelet absztrakt, emiatt az osztály is } class DerivedClass : BaseClass { public override void PrintValue() { Console.WriteLine(2); // felüldefiniálás } } BaseClass bc = new DerivedClass(); // a művelet meghívható, mert ismert a szintaxisa bc.PrintValue(); // eredménye: 2 </pre> 	
ELTE TTK, Alkalmazott modul III	6:36

<p>Polimorfizmus Dinamikus kötés</p> <ul style="list-style-type: none"> Felüldefiniált metódus esetén polimorfizmus alkalmazása mellett nem a statikus, hanem a dinamikus típus szerint fut le a művelet, mivel a program futási idő alatt azonosítja be a futtatandó műveletet, ezt <i>dinamikus kötésnek</i> (<i>dynamic binding</i>) nevezzük elrejtés esetén nem használható, akkor a statikus típus szerint fut le a művelet akár az ősztyály nem felüldefiniált metódusában is meghívhatunk absztrakt műveletet, amit felüldefiniálunk, ekkor ugyanúgy a felüldefiniáló művelet fut le a leszármazott példányban konstruktorra és destruktorra nem alkalmazható, mivel ott valamennyi lefut
<p>ELTE TTK, Alkalmazott modul III 6:37</p>

<p>Öröklődés Teljes származtatási hierarchia</p> <ul style="list-style-type: none"> A C# programozási nyelv úgynevezett teljes származtatási hierarchiát épít fel, ez azt jelenti, hogy minden osztály egy egyetemes ősztyály (Object) valamilyen szintű leszármazottja <ul style="list-style-type: none"> az ősztyály definiálja az alapértelmezett viselkedést, pl. értékadás, egyenlőség lekérdezés, szöveggé alakítás ezek a műveletek többnyire virtuálisak, ezért a leszármazott osztályok felüldefiniálhatják a különböző általános műveleteket, pl. a szöveggé alakítást (Tostring) amennyiben az új osztálynak nem adunk ősztyályt, automatikusan az egyetemes ősz lesz az ősztyály ennek köszönhetően az osztályok ábrázolhatóak egy úgynevezett öröklődési fában, aminek a gyökere az Object
<p>ELTE TTK, Alkalmazott modul III 6:38</p>

<p>Öröklődés Teljes származtatási hierarchia</p> <ul style="list-style-type: none"> pl.: <pre>class AnyClass { public AnyClass() {} public override string ToString() {...} }</pre> jelentése igazából: <pre>class AnyClass : Object { public AnyClass() : base() {} public override string ToString() {...} }</pre> az érték szerinti osztályok is leszármazottak (ősük a ValueType), valamint a felsorolási típusok is (ősük az Enum), így szintén a az Object leszármazottai
<p>ELTE TTK, Alkalmazott modul III 6:39</p>

<p>Öröklődés Példa</p> <p><i>Feladat:</i> A racionális, illetve komplex számok kompatibilisek a valós számokkal, ezért célszerű lenne egy olyan felületet adni nekik, ami a konverziót mindkét irányba elvégzi.</p> <ul style="list-style-type: none"> létrehozunk egy absztrakt osztályt, ami a valóssá alakítás, illetve valósról átalakítás absztrakt metódusait tartalmazza a leszármazott osztályokban ezt felüldefiniáljuk, így a dinamikus kötés segítségével egy közös adatszerkezetben tárolva is működni fog a művelet az aktuális számra definiáljuk felül az Object-ből örökölt szöveggé alakítást is, hogy megfelelően tudjuk szöveges formában kiírni az értékeket
<p>ELTE TTK, Alkalmazott modul III 6:40</p>

<p>Öröklődés Példa</p> <p><i>Tervezés:</i></p> <pre> classDiagram class RealCompatible { +FromDouble(Double) : void +ToDouble() : Double } class Complex { -Imaginary: Double -Real: Double +Complex() +Complex(Double) +Complex(Double, Double) +Conjugation(): Complex +FromDouble(Double) : void +operator+(Complex, Complex) : Complex +operator-(Complex, Double) : Complex +operator+(Double, Complex) : Complex +ToDouble() : Double +ToString() : string <<abstract>> +Imaginary() : Double +Real() : Double } class Rational { -Denominator: Int32 -Numerator: Int32 +FromDouble(Double) : void +operator-(Rational, Rational) : Rational +operator*(Rational, Rational) : Rational +operator/(Rational, Rational) : Rational +Rational() +Rational(Int32, Int32) +Simple(Int32, Int32) : void +ToDouble() : Double +ToString() : string <<abstract>> +Denominator() : Int32 +Numerator() : Int32 } RealCompatible < -- Complex RealCompatible < -- Rational </pre>
<p>ELTE TTK, Alkalmazott modul III 6:41</p>

<p>Öröklődés Példa</p> <p><i>Megoldás:</i></p> <pre> abstract class RealCompatible { // absztrakt ősz public abstract Double ToDouble(); public abstract void FromDouble(Double val); // csak absztrakt műveleteket írunk } class Rational : RealCompatible { ... // felüldefiniálások: public override String ToString() {...} public override Double ToDouble() {...} public override void FromDouble(Double val) {...} } </pre>
<p>ELTE TTK, Alkalmazott modul III 6:42</p>

Öröklődés

Többszörös öröklődés

- Általában egy szülőnek több gyereke is van, ám csak egyes esetekben engedélyezett, hogy egy gyereknek több szülője is legyen, ezt *többszörös öröklődésnek (multiple inheritance)* nevezzük
 - a gyerek megkaphatja minden szülője minden tulajdonságát, ami a leszármazottban ütközéshez (főként a mezőkben), vagy felesleges adattároláshoz vezethet, ezért a programozási nyelvek rendszerint nem engedélyezik
 - pl. egy négyzet lehet a rombusznak, valamint a téglalapnak is speciális esete, ugyanakkor teljesen felesleges lenne a téglalap különböző oldalainak, illetve a rombusz szövegeinek eltárolása a négyzetben

ELTE TTK, Alkalmazott modul III

6:43

Interfészek

A többszörös öröklődés feloldása

- A többszörös öröklődés tehát gondot jelenthet a mezőütközések miatt, amiatt a legtöbb nyelvben nem engedélyezett, viszont sokszor előfordul, hogy az osztályok viselkedését több absztrakt osztály szerint is meg akarjuk határozni
 - pl. a matematikus hallgató magában hordja a matematikus, és az egyetemi hallgató viselkedését is
 - a többszörös öröklődés nem jelent gondot olyan osztályok esetében, amelyek nem tartalmaznak mezőt, csak virtuális, vagy absztrakt tagokat
- Lehetőségünk van olyan osztályokat definiálni, amelyek csak publikus absztrakt tagokat (tulajdonságokat és metódusokat) tartalmaznak, ezeket nevezzük *interfészeknek*

ELTE TTK, Alkalmazott modul III

6:44

Interfészek

Működése

- Interfészeket az **interface** kulcsszóval kell jelölnünk, és azt mondjuk, hogy az *osztály megvalósítja az interfészt* (ezt szaggatott vonallal jelöljük az osztálydiagramban)
 - az interfészben minden publikus, és absztrakt, ezért nem is írjuk ki a kulcsszavakat, felüldefiniáláskor sem
 - az interfészek elnevezését a megkülönböztethetőség érdekében I-vel kezdjük
 - egy osztálynak csak egy szülője lehet, de tetszőleges sok interfészt valósíthat meg, az interfésznek nem lehet öse, de megvalósíthat más interfészeket is
 - mivel minden tag absztrakt, ezért nem jelent problémát a szintaxis ütközés, mivel úgyis felül kell definiálni a metódusokat

ELTE TTK, Alkalmazott modul III

6:45

Interfészek

Érték szerinti típusoknál

- Interfészeket nem csak referencia szerinti, hanem érték szerinti osztályok is megvalósíthatnak, pl.:

```
interface IValuePrinter { // interfész
    // minden művelet public abstract
    void PrintIntValue();
    void PrintFloatValue();
}

struct AnyStruct : IValuePrinter {
    // interfészt megvalósító osztály
    public void PrintIntValue() {...}
    public void PrintFloatValue() {...}
    // definiálni kell minden interfész műveletet
}
```

ELTE TTK, Alkalmazott modul III

6:46

Interfészek

Referencia szerinti típusoknál

- Pl.:
- ```
interface IAllValuePrinter { // újabb interfész
 void PrintAllValues();
}

abstract class BaseClass { // absztrakt osztály
 private Int32 _IntValue;

 public BaseClass() { _IntValue = 1; }
 public void PrintIntValue() {
 Console.WriteLine(_IntValue);
 }
}
```

ELTE TTK, Alkalmazott modul III

6:47

## Interfészek

### Referencia szerinti típusoknál

```
class DerivedClass : BaseClass,
 IValuePrinter,
 IAllValuePrinter {
 // öröklődés és több interfész megvalósítása
 // egyszerre
 // a PrintIntValue művelet már megvan az
 // öröklődésnek köszönhetően, csak a többi kell
 ...
 // interfész megvalósítás:
 public void PrintFloatValue() {...}
 public void PrintAllValues() {...}
}
```

ELTE TTK, Alkalmazott modul III

6:48

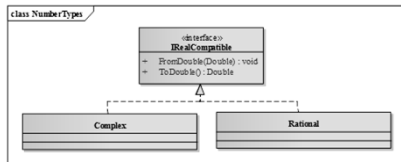

Interfészek

Példa

Feladat: A számkezelő osztályok öse igazából egy interfész, mivel csak absztrakt műveleteket tartalmaz, ezért megfogalmazhatjuk interfészként.

Tervezés:

ELTE TTK, Alkalmazott modul III

6:49

Interfészek

Példa

Megoldás:

```
interface IRealCompatible { // interfész
 Double ToDouble();
 void FromDouble(Double val);
} // csak absztrakt műveleteket írunk

class Rational : IRealCompatible {
 ...
 // felüldefiniálások:
 public Double ToDouble() {...}
 public void FromDouble(Double val) {...}
}
```

ELTE TTK, Alkalmazott modul III

6:50